

Accountantsverslag 2025

Gemeente Ameland

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Aan de raadsleden van gemeente Ameland
Jelmeraweg 1
9162 EA BALLUM

Xx juni 2026

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening van uw gemeente voor het boekjaar dat eindigt op 31 december 2025. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2025 en onze opdrachtbevestiging d.d. 12 januari 2026. Onze bevindingen en aanbevelingen zijn open en constructief besproken met de ambtelijke organisatie, de portefeuillehouder Financiën en met de Auditcommissie.

Het accountantsverslag begint met een samenvatting van onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. Daarna gaan wij in op de reikwijdte van onze controle, de diepgang waarmee wij gecontroleerd hebben en tot welke oordeel wij gekomen zijn. Vervolgens geven wij onze visie op de informatiewaarde en leesbaarheid van de paragrafen en de programmaverantwoording.

Nadat wij onze analyse hebben gegeven van de financiële positie van uw gemeente, gaan wij in meer detail in op de belangrijkste bevindingen uit onze controlewerkzaamheden. Dit doen wij langs de drie domeinen fysiek, sociaal en bedrijfsvoering.

Vervolgens geven wij op hoofdlijnen ons beeld van de interne beheersing van uw organisatie en gaan we dieper in op de speerpunten die u ons heeft meegegeven tijdens de controle

We sluiten het accountantsverslag af met bijlagen waarin we bevindingen hebben opgenomen over een aantal wettelijk verplichte onderwerpen, zoals Sisa, WNT en onze onafhankelijkheid. In de bijlage hebben we ook enkele actuele ontwikkelingen gegeven die voor u van belang kunnen zijn.

Dit accountantsverslag is opgezet als interactief document waar u eenvoudig doorheen kunt navigeren door op de menuopties aan de linkerzijde of de onderstreepte woorden te klikken. Wij vragen u terughoudend te zijn met het printen van het accountantsverslag.

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking die we ervaren hebben. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

Digitaal ondertekend door:

Frank Bosma
22 juni 2026 12:31 +02:00

Drs. F.L.A. Bosma RA

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening van uw gemeente. Dat betekent dat wij van mening zijn dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. De tolerantie voor fouten die wij bij de controle hebben gehanteerd bedraagt (afgerond) € 774.000

Onzekerheden aanwezig

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er geen onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. De onzekerheid met betrekking tot de prestatie-levering van de zorg bedraagt € 40.000.

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Het college is van mening dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor door uw raad gestelde verantwoordingsgrens. Wij hebben geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Informatiewaarde van de programmaverantwoording kan beter

De leesbaarheid van de programmaverantwoording is naar onze mening voldoende. Uit deze beoordeling blijkt echter ook dat de informatiewaarde van de programmaverantwoording verbeterd kan worden om de raadsleden beter in positie te brengen. Dit zit vooral in het nog concreter (SMART) maken van de doelstellingen en resultaten. Er wordt wel inzichtelijk gemaakt of een beoogde activiteit is uitgevoerd, maar het is aan de eigen interpretatie of het achterliggende doel en maatschappelijk effect is behaald. Wij adviseren u in de toekomst meer gebruik te maken van kengetallen. Dit heeft ons inziens een positieve bijdrage aan de informatiewaarde van de jaarrekening.

De informatiewaarde van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde verschilt per paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Financiële positie van uw gemeente als geheel is goed, het voorspellend vermogen blijft voor verbetering vatbaar

Uit onze analyse blijkt dat de financiële positie van uw gemeente als geheel goed, maar kwetsbaar is. De huidige positie is sterk, maar de ruimte voor de komende jaren blijft gevoelig voor investeringsritme, rijksbeleid en sociaal-domeindruk. In dat kader zien wij dat de gemeente voor de komende jaren een uitdaging heeft in haar financiële positie. Uw gemeente heeft nagenoeg geen mogelijkheden om een kasstroom te generen ter dekking van toekomstige investeringen (voorbeeld door grondverkopen). Financiering van toekomstige investeringen is daardoor alleen mogelijk door het aantrekken van leningen. Wij raden u daarom aan om bij iedere begroting, bestuursrapportage en jaarrekening, alsmede bij raadsbesluiten met een materieel financieel effect, de (verwachte) ontwikkeling van de solvabiliteit en netto-schuldquote expliciet zichtbaar te maken.

Het voorspellend vermogen van de gemeente Ameland kan worden verbeterd. Met het oog op toekomstige onzekerheden over de financiële compensatie vanuit het Rijk na 2028, wordt een nauwkeurig voorspellend vermogen en realistisch begroten steeds belangrijker. Hierbij is het van belang om goed onderscheid te blijven maken tussen elementen die voor de gemeente beïnvloedbaar zijn versus zaken die buiten de beïnvloedsfeer liggen (decembercirculaire). Wij adviseren daarom om met name bij het voorspellen van de verwachte uitgaven een realistische analyse te maken van de haalbaarheid hiervan in relatie tot beschikbare capaciteit.

Weerstandsvermogen is ruim toereikend, maar is subjectief

Uit de jaarstukken blijkt dat het weerstandsvermogen ruim voldoet aan de gewenste norm. Daarnaast is uw gemeente in de gelegenheid om mogelijk onverwachte tegenvallers op te vangen met algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit.

Een belangrijk nadeel van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt.

Uw gemeente heeft thans 2 potentiële risico's geïdentificeerd met een mogelijke financiële impact. Met inachtneming van de omvang van uw gemeente kan dit passend zijn, maar de omvang is ons inziens toch erg bepekt. Wij adviseren u aandacht te blijven besteden aan risicomanagement waarbij een gedegen inventarisatie van alle potentiële risico's het uitgangspunt moet zijn.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Jaarafsluiting is goed verlopen

Wij zijn tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Bij de start van de controle waren de door ons gevraagde documenten voor het grootste deel beschikbaar, waardoor we een goede start hebben kunnen maken met onze controlewerkzaamheden. De vragen die wij hadden werden snel en toereikend beantwoord. Dit heeft bijgedragen aan een soepel controleproces.

Wij hebben wij geconstateerd dat een medewerker in de derde lijn bij een aantal specificaties en onderbouwingen heeft aangepast lees zelf opgesteld om de kwaliteit van het dossier te waarborgen. Hoewel wij blij zijn met dit filter in het afsluitproces, zijn wij van mening dat de kwaliteit van het dossier gewaarborgd moet worden in de eerste en tweede lijn. Hierdoor is met name uw controller beter in staat om haar toetsende rol uit te voeren waardoor de beheersing in de organisatie wordt versterkt.

Uw organisatie streeft naar een versterking van de controlfunctie in de derde lijn, waarbij de nadruk ligt op het strategische aspect van control. Deze control is meer gericht op de toetsing van de mogelijke realisatie van de doelstellingen op de lange termijn. Wij onderschrijven deze doelstelling, mede met inachtneming van het feit dat de derde lijn op dit moment meer gericht is op het controleren van de getrouwheid van de huidige financiële verslaggeving inclusief de jaarrekening.

Geen indicaties voor fraude

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voortgekomen voor fraude.

Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de waardering van de (im)materiële vaste activa en de grondexploitaties. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt beoordeeld en allemaal als evenwichtig aangemerkt.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Regio-deal

Uw gemeente fungeert als kassier voor de toegekende Rijksmiddelen binnen de Regio-deal. Deze rol impliceert de verantwoordelijkheid voor de administratie van de financiële transacties tussen de andere 4 wadden-gemeenten en de GR de Wadden. Daarnaast heeft uw gemeente ook een controlerende rol, daar verantwoording jaarlijks via SiSa moet plaatsvinden.

Wij constateerden dat intern voldoende beheersmaatregelen aanwezig zijn om een getrouwe SiSa-verantwoording te kunnen realiseren. Daarnaast is sprake van een kritische houding jegens de andere gemeenten met betrekking tot de ingediende declaraties en de hieraan ten grondslag liggende kosten. Wij hebben ook kennis gekregen van mogelijke onduidelijkheden tussen deelnemende gemeenten over aanvaardbaarheid van gemaakte kosten in relatie tot de kaders van het Rijk. Wij adviseren u daarom om de kaders in de toekomst mogelijk nog verder te expliceren. Dit zal bijdragen aan een versterking van de beheersing van de kosten en vereenvoudigt het opstellen van de jaarlijkse SiSa-verantwoording.

Er wordt gewerkt aan verbetering van de interne beheersing

De kwaliteit van de interne beheersing om tot een getrouwe jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording te komen is voldoende. Wij rapporteerden in onze managementletter d.d. 11 februari 2026 over mogelijke tekortkomingen in de interne beheersing. Deze tekortkomingen werden hoofdzakelijk veroorzaakt door het niet-nakomen van de gemaakte afspraken. Een voorbeeld in dit kader is de zichtbare toetsing van de prestatielevering facturen.

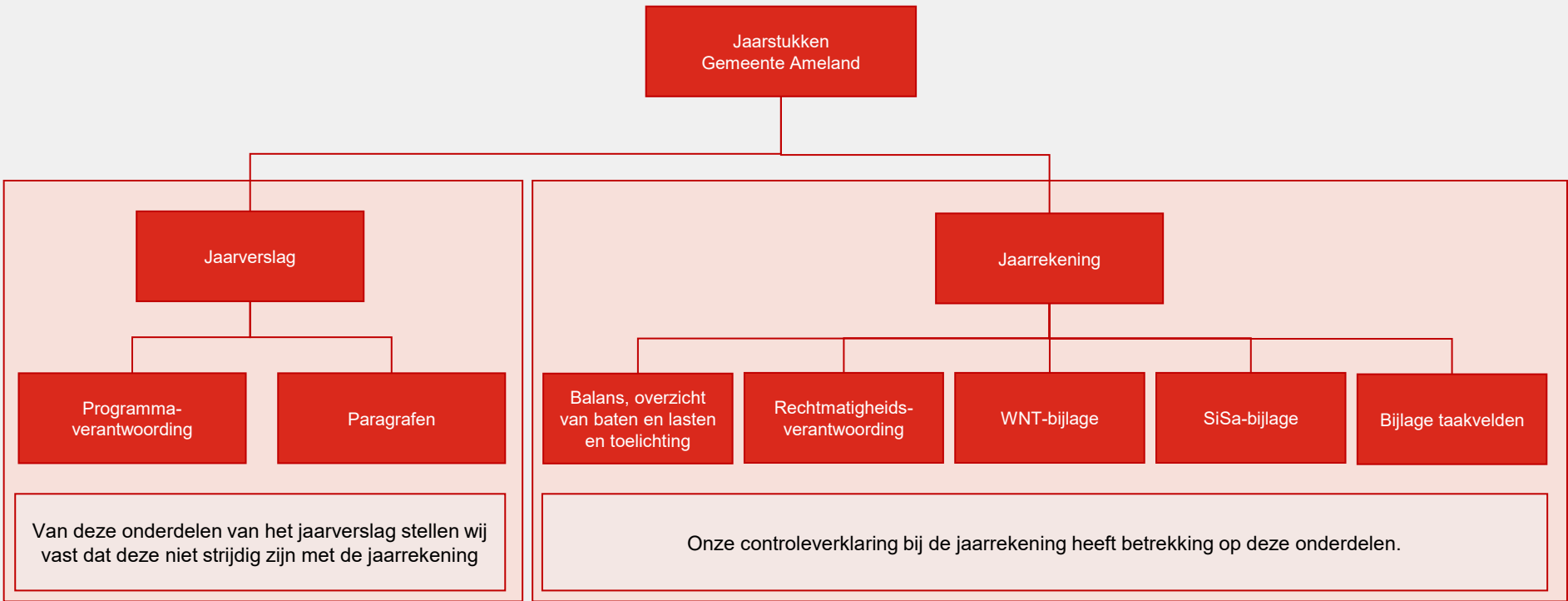
Wij constateren goede stappen om de interne beheersing nog verder te verbeteren en memoreren in dit kader de voorgenomen ontwikkeling van de rol van de controller. Deze functionaris is thans nog frequent betrokken bij controlewerkzaamheden die primair in de 1^e of 2^e lijn liggen. Dit verzwakt in beginsel de toetsende rol van de controller. Wij benadrukken daarom met name de noodzaak om te blijven investeren in de versterking van controlewerkzaamheden in de 1^e en 2^e lijn. Deze investeringen dragen bij aan een verdere professionalisering van de interne beheersing, al zal het gezien de omvang van de organisatie en de beschikbare formatie een uitdaging blijven om op korte termijn grote stappen te zetten.

	Samenvatting
	Jaarrekening
Reikwijdte van de controle	
	Goedkeuringstolerantie
	Ons getrouwheidsoordeel
	Samenvatting bevindingen
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

De reikwijdte van onze controle

U heeft ons verzocht om de jaarrekening 2025 van uw gemeente te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, welke wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle.

Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle hebben betrokken.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstoleranties wij hanteren. Op grond van het BADO bedraagt deze tolerantie maximaal 2% van de totale lasten. U heeft ons gevraagd om deze maximale tolerantie te gebruiken bij onze werkzaamheden. De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel staat in tabel rechts van deze pagina aangegeven. Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. Dit hebben wij samengevat in onderstaande grafiek.

Materialiteit	Goedkeuring	Beperking	Oordeelonthouding of afkeuring
Fouten in de jaarrekeningen onzekerheden in de controle	<2%	>2% - <4%	>4%

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is de grens waarboven wij gevonden afwijkingen in dit accountantsverslag aan u rapporteren. U heeft de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 25.000.

Ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening:
Goedkeurend

Categorie	Waarde
Tolerantie jaarrekening	774.000
Bevindingen	40.000

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Wij geven een goedkeurend oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening

Ons oordeel bij uw jaarrekening

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Bevindingen blijven binnen de tolerantie

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er helemaal geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Dit hebben wij in onderstaande tabel samengevat. Op de volgende pagina kunt u lezen om welke specifieke fouten en onzekerheden het gaat.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Fouten en onzekerheden in de jaarrekening nader uitgelicht

Fouten en onzekerheden

De fouten en onzekerheden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Investering	Bedrag in EUR 1.000
Levering Wmo-zorg niet vastgesteld	€ 0
Levering Jeugdzorg niet vastgesteld	€ 40.000
Levering zorg via pgb niet vastgesteld	€ 0
Totaal	€ 40.000

Levering zorgprestaties niet vastgesteld

De zorgverleners die een totale productie leveren van meer dan € 200.000, dienen een verantwoording te verstrekken voorzien van een accountantsverklaring waaruit blijkt dat de zorg daadwerkelijk geleverd is. Het college heeft geconstateerd dat enkele zorgverleners die niet (tijdig) hebben gedaan, dan wel een niet-goedkeurende verklaring hebben meegestuurd. De totale productiewaarde van deze aanbieders is € 40.000 , dit bedrag heeft volledig betrekking op jeugdzorg.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Het college heeft voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Achtergrond

Dit jaar heeft het college wederom een eigen oordeel gegeven bij de rechtmatigheid van de jaarrekening. Deze rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening en valt daarom binnen de reikwijdte van onze controle. Daarmee zijn voor de raad waarborgen ingebouwd dat het college niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven.

Bij rechtmatigheid in dit kader bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Baten, lasten en balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de financiële beheershandelingen.

Rechtmatigheidscriteria

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de volgende drie rechtmatigheidscriteria:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten en kredieten?
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Alle andere criteria worden afgedekt door het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze hoeven niet vermeld te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordingsgrens

In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten en onduidelijkheden over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling. U heeft ervoor gekozen om de verantwoordingsgrens vast te stellen op 2% van de werkelijke lasten, exclusief werkelijke toevoegingen aan de reserves. Dit is gelijk aan (afgerond) €774.000.

Vaststelling door het college

Het college heeft vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen afgerond € 943.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 774.000. De reden voor de onrechtmatigheid zit in de begrotingsonrechtmatigheid; in overschrijding van lasten op de programma's en investeringskredieten (€ 943.000). In overeenstemming met de afspraken in de financiële verordening artikel 11 zijn de overschrijdingen acceptabel tot een bedrag van € 733.000. Er is geen sprake van onrechtmatigheden bij de opdrachtverstrekkingen naar leveranciers.

Ons oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben de werkzaamheden die door en namens het college zijn uitgevoerd om tot de rechtmatigheidsverantwoording te komen in detail beoordeeld. Op basis van deze werkzaamheden zijn wij niet tot een andere conclusie gekomen dan het college. Daarom hebben wij geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

RechtmatigheidsverantwoordingInformatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Het college heeft voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

M&O criterium

Overkoepelend M&O beleid aanwezig

In de kadernota Rechtmatigheid adviseert de commissie BBV om een overkoepelend beleidsstuk M&O te maken. Deze bevat naast de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook maatregelen ter voorkoming en afdoening.

Uw gemeente heeft nog geen M&O-beleid opgesteld, waarin de uitgangspunten voor het omgaan met misbruik en oneigenlijk gebruik zijn vastgelegd. Wij hebben vernomen in 2026 acties zijn gepland om een dergelijk beleid op te stellen.

Begrotingscriterium

Financiële verordening geeft goed inhoud aan het begrotingscriterium

Naar onze mening geeft uw financiële verordening in artikel 11 goed inhoud aan de randvoorwaarden van het begrotingscriterium. In dit artikel is door de raad antwoord gegeven op de vraag welke overschrijdingen van de begroting als acceptabel worden aangemerkt. Deze overschrijdingen moeten wel benoemd worden in de rechtmatigheidsverantwoording, maar hoeven niet nader te worden toegelicht. Tevens is in dit artikel opgenomen wat de spelregels zijn ten aanzien van het tijdig melden van onderschrijding van lasten en afwijkingen van de begrote baten. Hiermee heeft u voldaan aan de eisen en aanbevelingen van de commissie BBV.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslagProgrammaverantwoording
Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording. Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit het perspectief van de raadsleden. Daarnaast beoordelen wij of de programmaverantwoording in overeenstemming is met de jaarrekening en voldoet aan alle eisen die het BBV aan de programmaverantwoording stelt. Hieronder is een samenvatting opgenomen in tabelvorm.

Aspect verantwoording	2025	2024
Leesbaarheid	●	●
Informatiewaarde	●	●
Overeenstemming met jaarrekening	●	●
In overeenstemming met het BBV	●	●

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm; verbetering is mogelijk om de raadsleden beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt het algemeen bestuur goed in positie

Uit deze beoordeling blijkt dat de informatiewaarde van de programmaverantwoording verbeterd kan worden om de raadsleden beter in positie te brengen. Dit zit vooral in het nog concreter (SMART) maken van de doelstellingen en resultaten. In de tabel hiernaast hebben wij dit zichtbaar gemaakt:

SMART-element	Score	Toelichting
Specifiek	●	De programma's en activiteiten zijn concreet omschreven en sluiten herkenbaar aan op de begroting.
Meetbaar	●	Niet alle doelen zijn voorzien van meetbare outcome-indicatoren.
Acceptabel	●	De doelen sluiten overwegend aan op wettelijke taken en bestuurlijke prioriteiten. De haalbaarheid lijkt bestuurlijk geaccepteerd.
Relevant	●	De gekozen thema's zijn duidelijk relevant voor de gemeente en sluiten logisch aan op de P&C-cyclus.
Tijdsgebonden	●	Veel activiteiten zijn voorzien van jaartal, planning of mijlpaal, maar verschuivingen worden niet altijd aan een nieuwe concrete einddatum of effectindicator gekoppeld.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

Samengevat vinden wij dat de doelstructuur uit de begroting herkenbaar wordt overgenomen in de jaarstukken. Per programma wordt beantwoord wat is gerealiseerd en, waar relevant, wat niet is gerealiseerd. Dat is sterker dan in veel gemeentelijke jaarstukken, waarin vooral naar voren komt wat wel gedaan is. Een kritische kanttekening is dat de realisatie van de doelstellingen vaak activiteitgericht is.

De stap van activiteiten naar maatschappelijk effect is niet overal expliciet gemaakt.

Voor de programmarekening 2026 geven wij het college de volgende tips mee om de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording te verbeteren:

Tip	Reden van de tip
Voeg per programma een compact blok "begroting – realisatie – belangrijkste afwijking" toe.	Hierdoor ziet een raadslid direct wat bestuurlijk het verschil maakte.
Maak explicieter onderscheid tussen activiteit, output en maatschappelijk effect.	Dat verhoogt het SMART-gehalte en voorkomt dat voortgang gelijk wordt gesteld aan effectbereik.
Neem bij uitgestelde acties steeds op waarom deze zijn doorgeschoven, wat de nieuwe planning is en welk financieel effect dit had.	Dat verbetert de controlerende waarde van de stukken.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

In onze controle moeten wij expliciet aandacht besteden aan de geschiktheid van de door het college gehanteerde en onderbouwde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Om aan deze eis te voldoen hebben wij onder andere kennis genomen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Een nadere analyse van uw weerstandsvermogen hebben we op deze pagina gegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit is naar haar aard subjectief

Een belangrijk nadeel van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt.

Wij hebben in onze managementletter 2025 de volgende aanbevelingen gedaan die kunnen bijdragen aan de ontwikkelingen van het risicomanagement. Dit betreffen:

- Bewaak en beheer risico's actief in plaats van deze slechts te inventariseren.
- Identificeer niet alleen risico's, maar ook beheersmaatregelen.

De financiële positie is goed, maar blijft kwetsbaar

Wij hebben vastgesteld of de door het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen. Uit deze analyse blijkt op het eerste gezicht dat de financiële positie van de gemeente als geheel (erg) goed is. De netto schuldquote is relatief laag en de solvabiliteit is voor een gemeente met uw omvang goed te noemen. In de tabel op de volgende pagina hebben wij een korte analyse opgenomen per kengetal.

De jaarstukken kwalificeren de samenhang in de financiële positie van de gemeente als goed. Dat oordeel is verdedigbaar, maar vraagt nuance. De gerealiseerde kengetallen zijn beter dan in de begroting 2025. Bij de beoordeling van de financiële positie is de samenhang tussen de schuldquotes, solvabiliteit en structurele exploitatieruimte belangrijk. De financiële positie van uw gemeente is goed, maar voor toekomstige investeringen is het aantrekken van vreemd vermogen altijd noodzakelijk.

In dat kader zien wij dat de gemeente voor de komende jaren een uitdaging heeft in haar financiële positie. Daarom raden wij u aan om bij iedere begroting, bestuursrapportage en jaarrekening, alsmede bij raadsbesluiten met een materieel financieel effect, de (verwachte) ontwikkeling van de solvabiliteit en netto-schuldquote expliciet zichtbaar te maken.

Samenvatting

Jaarrekening

**Informatiewaarde
jaarverslag**Programmaverantwoording
Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

In onze visie vormen de paragrafen een belangrijk onderdeel voor de raad om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. In deze paragrafen moet het college verantwoording afleggen over een aantal belangrijke beleidsmatige onderwerpen die dwars door de programma's heen snijden. Daarom geven wij ook ten aanzien van de paragrafen ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde. Tevens beoordelen we of de paragrafen in overeenstemming zijn met de jaarrekening en voldoen aan alle eisen die het BBV aan de paragrafen stelt. Dit hebben wij op de volgende pagina per paragraaf gedaan. Hierbij is de volgende legenda gehanteerd:

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om het de Raad beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt de Raad goed in positie

Ons samenvattend beeld van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde erg verschilt per paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Paragraaf (nog aanpassen)	2025	2024	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Lokale heffingen	●	●	De paragraaf is volledig en bevat verordeningen, kostendekkendheid, woonlasten en kwijtschelding. De paragraaf in de jaarrekening voldoet aan de vereisten van de verslaggevingstandaarden.
Weerstandvermogen en risicobeheersing	●	●	
Grondbeleid	●	●	De paragraaf voldoet aan artikel 16 van het BBV en geeft inzicht in actuele prognoses en de relatie tussen de financiële risico's en gevolgen voor de jaarrekening 2025.
Onderhoud kapitaalgoederen	●	●	
Financiering	●	●	De paragraaf geeft voldoende inzicht in de financieringspositie per heden. De toevoeging van de mogelijke nieuwe aan te trekken leningen ter dekking van verwachte investeringen of grote uitgaven voor onderhoud ontbreekt.
Bedrijfsvoering	●	●	In de paragraaf zijn geen voorgenomen acties opgenomen om de geconstateerde onrechtmatigheden op te lossen. Daarnaast is een passage over de voorgenomen acties ter versterking van de interne beheersing niet opgenomen.
Verbonden partijen	●	●	De relevante verbonden partijen zijn opgenomen en voorzien van toelichting. Een compacte uiteenzetting van de grootste bestuurlijke en financiële risico's zou de leesbaarheid verder verhogen.

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Paragraaf (nog aanpassen)	2025	2024	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Rechtmatigheid			De inhoud van deze paragraaf moet zijn opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Tevens is deze paragraaf onduidelijk op het aspect begrotingsrechtmatigheid.
Wet Open Overheid	●	●	

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

In onze controle moeten wij expliciet aandacht besteden aan de geschiktheid van de door het college gehanteerde en onderbouwde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Om aan deze eis te voldoen hebben wij onder andere kennis genomen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Een nadere analyse van uw weerstandsvermogen hebben we op [deze pagina](#) gegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit is naar haar aard subjectief

Een belangrijk nadeel van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt.

Zoals al aangegeven achten wij het wenselijk om in 2026 een vernieuwde risico-analyse uit te voeren. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met mogelijke klimaatrisico's die uw gemeente direct kunnen raken. Daarnaast ontbreken bijvoorbeeld risico's met betrekking tot de IT-omgeving.

De financiële positie is goed, maar blijft kwetsbaar

Wij hebben vastgesteld of de door het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen. Uit deze analyse blijkt op het eerste gezicht dat de financiële positie van de gemeente als geheel (erg) goed is. De netto schuldquote is relatief laag en de solvabiliteit is voor een gemeente met uw omvang goed te noemen. In de tabel op de [volgende](#) pagina hebben wij een korte analyse opgenomen per kengetal.

De jaarstukken kwalificeren de samenhang in de financiële positie van de gemeente als goed. Dat oordeel is verdedigbaar, maar vraagt nuance. De gerealiseerde kengetallen zijn beter dan in de begroting 2025. Bij de beoordeling van de financiële positie is de samenhang tussen de schuldquotes, solvabiliteit en structurele exploitatieruimte belangrijk. De financiële positie van uw gemeente is goed, maar voor toekomstige investeringen is het aantrekken van vreemd vermogen altijd noodzakelijk.

In dat kader zien wij dat de gemeente voor de komende jaren een uitdaging heeft in haar financiële positie. Daarom raden wij u aan om bij iedere begroting, bestuursrapportage en jaarrekening, alsmede bij raadsbesluiten met een materieel financieel effect, de (verwachte) ontwikkeling van de solvabiliteit en netto-schuldquote expliciet zichtbaar te maken.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

Kengetal (nog aanpassen)	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025	Analyse
Netto schuldquote	107%	132%	82%	De netto schuldquote daalt als gevolg van overtollige liquide middelen. Deze worden aangewend ter financiering van toekomstige investeringen.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	99%	123%	76%	Zelfde beeld als de gewone netto schuldquote.
Solvabiliteitsratio	29%	23%	26%	De solvabiliteit is beter dan geraamd en lager dan in 2024. Dat komt door de relatief hoge onttrekkingen uit de bestemmingsreserves in relatie tot de dotaties. .
Structurele exploitatieruimte	13%	7%	11%	De structurele exploitatieruimte laat voldoende ruimte voor nieuw beleid.
Grondexploitatie	1%	2%	1%	Het kengetal blijft laag en daarmee beheersbaar. In dit kengetal zitten geen bijzonderheden.
Belastingcapaciteit	66%	71%	63%	De belastingcapaciteit is lager dan het landelijke gemiddelde.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

**Bevindingen
controle**

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Schattingen binnen het fysiek domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering immateriële vaste activa	Evenwichtig
Waardering materiële vaste activa	Evenwichtig

Schattingen gehanteerd bij waardering van grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In de tabel op de volgende pagina zijn onze bevindingen weergegeven.

Rentetoerekening aan jaarschijven aangepast aan wijziging BBV

De wijze waarop de toerekening van de rente aan de grondexploitaties moet plaatsvinden is gelijk getrokken aan de rentetoerekening aan andere activa. Voorheen mocht alleen rente worden toegerekend op basis van de werkelijke rente over het vreemd vermogen van de gemeente. Met de wijziging vindt rentetoerekening plaats op basis van de reguliere omslagrente. De verwachting is dat deze wijziging zal leiden tot hogere rentelasten in de grondexploitaties.

Wij hebben geconstateerd dat het college bij de actualisaties van de grondexploitaties per 1 januari 2025 rekening heeft gehouden met deze wijziging in het BBV. De rekenrente die is gebruikt voor de actualisatie per 1 januari 2025 bedraagt net als vorig jaar 1,50%. Bij de renteherziening in 2025 is de werkelijke rentetoerekening aan de grondexploitaties echter gedaald naar 0,5%. Daarom lijkt de gehanteerde rekenrente die bij de actualisatie is gehanteerd, voorzichtig te zijn. Uit de meerjarenraming 2025-2028 blijkt echter dat het realistisch is om te veronderstellen dat het gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille zal toenemen. Beide actieve grondexploitaties hebben een looptijd die langer is dan vier jaar, waardoor de verwachte rentestijging volledig drukt op de exploitaties. Daarom achten wij de schatting van de gehanteerde rekenrente evenwichtig.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Schattingen binnen het sociaal domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Nog te betalen zorgkosten	Evenwichtig

Voorspellende waarde zorgkosten kan beter

Wij hebben geconstateerd dat er goede stappen gezet zijn om de interne beheersing van de processen in het sociaal domein te verbeteren. Diverse processen zijn inmiddels beschreven. Tevens wordt op dit moment geanalyseerd waar processen verder geautomatiseerd of efficiënter uitgevoerd kunnen worden en is er een start gemaakt met de ontwikkeling van een dashboard die historische trends laat zien en de zorgkosten op gedetailleerd niveau inzichtelijk maakt.

Wij hebben geconstateerd dat de vertaling van deze informatie naar de P&C documenten nog onvoldoende plaats vindt. De P&C documenten geven daarom beperkt actueel inzicht in de zorgkosten. Hierdoor is het risico aanwezig dat de werkelijke zorgkosten vanuit de Wmo en Jeugdwet (veel) hoger uitvallen dan eerder verwacht.

Wij hebben in onze managementletter een aantal tips gedeeld met het college hoe de interne beheersing van de (ontwikkeling van de) zorgkosten in het zorgdomein versterkt kan worden.

Veel kleine aanbieders jeugdzorg leidt tot onzekerheid zorglevering

Zoals bij de samenvatting van onze detailbevindingen hebben opgemerkt, heeft het college in 2025 de prestatielevering van de zorg in natura niet volledig kunnen vaststellen. Het gaat hierbij om de zorg die is ingekocht bij zorgaanbieders die voor minder dan € 125.000 aan zorg hebben geleverd voor uw gemeente.

De totale omvang van de onzekerheid is opgenomen bij de onderbouwing van ons oordeel. Hierbij valt op dat de onzekerheid bij de jeugdzorg veel hoger is dan bij de zorg in het kader van de Wmo. De belangrijkste reden hiervoor is dat u in de jeugdzorg gebruik maakt van veel kleine zorgaanbieders. Hierdoor is het moeilijker om goede grip te houden op deze leveranciers vanuit contractmanagement, maar ook op de zorglevering. Daarom raden wij u aan om in regioverband te onderzoeken of het mogelijk is om het aantal aanbieders in de jeugdzorg te verkleinen. Indien dit niet mogelijk is, dan raden wij u aan om de interne beheersing van de zorglevering door deze aanbieders te verbeteren.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar

Het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2025 aanvaardbaar zijn.

Schattingen binnen het domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering financiële vaste activa	Evenwichtig
Waardering kortlopende vorderingen	Evenwichtig
Waardering voorzieningen	Evenwichtig

APPA voorziening berekent op basis van huidige grondslagen

De Rijksoverheid heeft besloten dat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel ook de Appa-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in het pensioenfonds ABP ondergebracht moeten worden. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2028 plaatsvinden. Dat betekent dat per die datum de genoemde voorzieningen toereikend moeten zijn om de collectieve waardeoverdracht naar het ABP te kunnen dekken.

Omdat het ABP strengere rekenregels hanteert voor de berekening van de pensioenverplichtingen, zal de overgang (negatieve) gevolgen hebben voor uw gemeente. Om deze gevolgen goed in te kunnen schatten, is een gezamenlijk onderzoek gestart van het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Dit onderzoek is nog niet afgerond, maar de eerste resultaten geven een indicatie dat de voorziening met de nieuwe rekenregels fors hoger uit zal vallen.

Het college heeft besloten om, in afwachting van het onderzoek naar de financiële gevolgen van de wijziging, de APPA-voorziening in de jaarrekening 2025 te berekenen volgens de bestaande APPA-rekenregels.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Interne frauderisicoanalyse nog niet opgesteld

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude ligt bij zowel de raad als het college van burgemeester en wethouders. Zij dienen een adequaat stelsel van interne beheersingsmaatregelen in te richten dat fraude helpt voorkomen en tijdig detecteren.

Binnen uw gemeente is geen sprake van een overkoepelende frauderisicoanalyse. Vanuit de VIC-processen wordt er aandacht besteed aan de frauderisico's, maar deze vormen samen nog geen integraal, organisatiebreed beeld. Daarnaast is er geen verdere ontwikkeling zichtbaar richting het opstellen van een totaaloverzicht van frauderisico's en beheersmaatregelen.

De volgende stap is het opstellen en formaliseren van een overkoepelende frauderisicoanalyse en het borgen hiervan binnen de dagelijkse bedrijfsvoering, zodat frauderisico's structureel worden gemonitord en beheerst.

Fraude in de controleverklaring

Conform de actuele controlestandaarden zijn wij verplicht om in onze controleverklaring een afzonderlijke paragraaf op te nemen over fraude. In deze paragraaf lichten wij toe welke werkzaamheden zijn uitgevoerd om frauderisico's te identificeren die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang, en op welke wijze deze risico's in de controle zijn betrokken en gemitigeerd. Daarnaast vermelden wij in de verklaring de belangrijkste bevindingen en waarnemingen die uit deze werkzaamheden naar voren zijn gekomen.

Frauderisico's in onze controle

Naast de beoordeling van de interne frauderisicoanalyse van de organisatie hebben wij, op basis van onze beroepsregels, aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden omvatten onder meer:

- Het uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces, waarbij de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid, zijn afgezet tegen kans en impact;
- Het bespreken van frauderisico's met de auditcommissie, het college en de gemeentesecretaris;
- Het beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot verhoogde frauderisico's;
- Het analyseren van notulen, persberichten en andere openbare bronnen op mogelijke signalen van fraude;
- Het uitvoeren van een integrale analyse van de financiële administratie om ongebruikelijke boekingen of verschuivingen tussen budgetten en kredieten te signaleren;
- Het uitvoeren van een controle op prestatielevering binnen het inkoopproces;
- Het uitvoeren van onvoorspelbare steekproeven op geselecteerde processen of transacties.

Op basis van deze werkzaamheden zijn tot op heden geen bijzonderheden geconstateerd die wijzen op fraude of op verhoogde frauderisico's binnen de organisatie.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
	Actuele ontwikkelingen
	Sisa
	WNT
	Onafhankelijkheid
	Communicatie
	Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2025.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporterings-toleranties dan voor andere onderdelen van de jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Hierna hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

Ter verduidelijking van de tabel merken wij op dat indien een bedrag van € 0 staat gerapporteerd geen sprake is van fouten en/of onzekerheden. Voor de onderstaande tabel is een format van het Rijk voorgeschreven en dit is bij de rapportage gehanteerd.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid		Goedkeurend		
Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Financiële omvang in EUR	Toelichting fout/onzekerheden
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	Fout	€ 0	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout	€ 0	n.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout	€ 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	€ 0	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout	€ 0	n.v.t.
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Fout	€ 0	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	Fout	€ 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	Fout	€ 0	n.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Fout	€ 0	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Fout	€ 0	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2025	Fout	€ 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2025	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout	€ 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout	€ 0	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	€ 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VRO J17	Realisatiestimulans	Fout	€ 0	n.v.t.
VRO J17	Realisatiestimulans	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Fout	€ 0	n.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Fout	€ 0	n.v.t.
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
VRO J96	Regiodeals 4e tranche	Fout	€ 0	n.v.t.
VRO J96	Regiodeals 4e tranche	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout	€ 0	n.v.t.
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout	€ 0	n.v.t.
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid	€ 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Wij zijn gedurende de gehele controle onafhankelijk geweest van uw gemeente

Een belangrijke kernwaarde van onze beroepsgroep is dat wij onafhankelijk zijn van het orgaan dat de jaarrekening opstelt. Bij uw gemeente is dit gewaarborgd omdat de gemeenteraad onze opdrachtgever is en het college verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening.

Wij hebben de naleving bewaakt van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van ETL Assurance & Overheidsaccountants en de onafhankelijkheidsafspraken met uw gemeente. Wij bevestigen dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen werkzaamheden uitgevoerd die buiten de kaders van onze overeenkomst vallen. Een andere maatregel die wij genomen hebben is dat alle teamleden die betrokken zijn bij de controle van uw gemeente persoonlijk hebben verklaard dat ze onafhankelijk zijn van uw gemeente. Deze verklaring is in ons controledossier opgenomen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Belangrijke onderwerpen en aandachtspunten die wij met u hebben gecommuniceerd

Als ETL Assurance & Overheidsaccountants vinden wij het belangrijk om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten van de controle aan u hebben gerapporteerd. Dit hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controleplan	Management-letter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van onze onafhankelijkheid	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.		●	●
Ons standpunt over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente		●	●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Onze urenbesteding in verband met de controle van de jaarrekening van uw gemeente

Onze urenbesteding is in overeenstemming met onze verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controleteam. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Begrote uren	Werkelijke uren
Partner	20	55
Manager	55	35
Controleleider	110	140
Gevorderd assistent	110	90
Totaal uren	295	320

De werkelijke urenbesteding wijkt af van de verwachting. De verwachte uren van de manager zijn daadwerkelijk ingevuld door de eindverantwoordelijke partner. De overschrijding van de uren van de controleleider zijn een gevolg van extra inzet bij de controle van de SiSa-verantwoordingen.

ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Bedankt voor de fijne samenwerking

